

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

7 iunie 2007 *

În cauzele conexe C-222/05-C-225/05,

având ca obiect cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 234 CE de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Țările de Jos), prin deciziile din 17 mai 2005, permise de Curte la 20 mai 2005, în procedurile

J. van der Weerd,

Maatschap Van der Bijl,

J. W. Schoonhoven (C-222/05),

H. de Rooy sr.,

H. de Rooy jr. (C-223/05),

Maatschap H. en J. van 't Oever,

Maatschap F. van 't Oever en W. Fien,

* Limba de procedură: olandeza.

B. van 't Oever,

Maatschap A. en J. Fien,

Maatschap K. Koers en J. Stellingwerf,

H. Koers,

Maatschap K. en G. Polinder,

G. van Wijhe (C-224/05),

B. J. van Middendorp (C-225/05)

împotriva

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul E. Juhász, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii J. Malenovský (raportor) și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: domnul M. Poiares Maduro,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 decembrie 2006,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul van der Weerd, Maatschap Van der Bijl și domnul Schoonhoven, Maatschap H. en J. van 't Oever, Maatschap F. van 't Oever en W. Fien, domnul van 't Oever, Maatschap A. en J. Fien, Maatschap K. Koers en J. Stellingwerf, doamna Koers, Maatschap K. en G. Polinder și domnul van Wijhe, de A. van Beek și G. de Jager, advocaten;

- pentru guvernul olandez, de doamnele H. G. Sevenster și C. ten Dam, în calitate de agenți;

- pentru guvernul francez, de domnul G. de Bergues și de doamna R. Loosli-Surrans, în calitate de agenți;

- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul F. Erlbacher, de doamna M. van Heezik și de domnul T. van Rijn, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 martie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de pronunțare a unei hotărâri preliminare privesc, pe de o parte, interpretarea dreptului comunitar în ceea ce privește competența instanței naționale de a aprecia din oficiu compatibilitatea unui act administrativ cu Directiva 85/511/CEE a Consiliului din 18 noiembrie 1985 de stabilire a măsurilor comunitare de combatere a febrei aftoase (JO L 315, p. 11), astfel cum a fost modificată prin Directiva 90/423/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 (JO L 224, p. 13, Ediție specială, 03/vol. 8, p. 37, denumită în continuare „Directiva 85/511”), și, pe de altă parte, interpretarea acestei directive.

- 2 Aceste cereri au fost prezentate în cadrul unor litigii între, pe de o parte, domnul van der Weerd, Maatschap Van der Bijl, domnii Schoonhoven, de Rooy sr. și de Rooy jr., Maatschap H. en J. van 't Oever, Maatschap F. van 't Oever en W. Fien, domnul van 't Oever, Maatschap A. en J. Fien, Maatschap K. Koers en J. Stellingwerf, doamna Koers, Maatschap K. en G. Polinder, domnii van Wijhe și van Middendorp și, pe de altă parte, Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, având ca obiect sacrificarea unor animale aparținând reclamantilor.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

- 3 Directiva 85/511 prevede măsuri comunitare de combatere a febrei aftoase. În temeiul articolului 4, atunci când într-o exploatație se găsesc unul sau mai multe

animale suspectate de a fi infectate sau contaminate, directiva impune statelor membre să se asigure că mijloacele de investigare oficiale prin care se urmărește să se confirme sau să se infirme prezența respectivei boli sunt puse în aplicare imediat și, în special, că veterinarul oficial efectuează sau cere să se efectueze prelevări adecvate în vederea unor examene de laborator.

- 4 În plus, conform articolului 5 din această directivă, statele membre se asigură că, din momentul în care se confirmă că într-o exploatație se găsesc unul sau mai multe animale infectate, autoritatea competentă ia imediat măsurile prevăzute la acest articol, în special cele care impun ca toate animalele din exploatație care aparțin unor specii predispuse la febra aftoasă să fie sacrificate imediat sub control oficial, astfel încât să se permită evitarea oricărui risc de răspândire a virusului aftos.

- 5 De la articolul 11 alineatul (1) și de la articolul 13 alineatul (1) din această directivă reiese că statele membre trebuie să se asigure că examenele de laborator efectuate pentru a confirma prezența febrei aftoase și manipularea virușilor aftoși în scopul cercetării, al diagnosticării și/sau al fabricării vaccinurilor se efectuează în instituții și laboratoare aprobate, enumerate în listele care figurează în anexele la această directivă.

- 6 În anexa B la Directiva 85/511, intitulată „Laboratoare naționale autorizate să manipuleze virusul viu al febrei aftoase”, figura la data la care au avut loc faptele din acțiunea principală, la rubrica „Țările de Jos”, „Centraal Diergeneeskundig Instituut, Lelystad”.

Reglementarea națională

- 7 Articolul 8:69 din Legea generală privind procedurile jurisdicționale administrative (Algemene Wet Bestuursrecht) prevede:

„1. Instanța sesizată se pronunță întemeindu-se pe acțiune, pe înscrisurile prezentate, pe cercetarea judecătorească prealabilă și pe examinarea cauzei în cursul ședinței.

2. Instanța completează din oficiu motivele de drept.

3. Instanța poate completa din oficiu faptele.”

- 8 Această dispoziție este aplicabilă procedurilor din fața College van Beroep voor het bedrijfsleven în temeiul articolului 19 alineatul 1 din Legea privind contenciosul administrativ în materie economică (Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie).

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 9 În februarie 2001 a fost declarată o epidemie de febră aftoasă în Țările de Jos. La acea vreme, reclamantii din acțiunea principală exploatau crescătorii de animale în care se găseau animale biungulate. Exploatațiile lor se găseau la mai puțin de 2 km de exploatațiile care au fost declarate infectate cu febră aftoasă de către directorul

Serviciului Național de Inspecție pentru Animale de Fermă și Carne (Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees, denumit în continuare „RVV”). Acesta din urmă se întemeiează în această privință pe rezultatul examenelor efectuate de laboratorul ID-Lelystad BV (denumit în continuare „ID-Lelystad”), comunicat prin fax și conform căruia eșantioanele prelevate în exploatațile infectate fuseseră confirmate ca fiind pozitive.

- 10 În urma acestei constatări a prezenței febrei aftoase, directorul RVV a adoptat împotriva reclamantilor din acțiunea principală unele decizii conform cărora toate animalele biungulate din crescătoriile lor trebuiau considerate suspecte de a fi contaminate cu febră aftoasă, pentru motivul că nu se putea exclude ca animalele prezente în acele crescătorii să fi fost contaminate cu această boală, întrucât un caz de febră aftoasă fusese constatat în apropiere.
- 11 Prin aceleași decizii, directorul RVV a comunicat reclamantilor din acțiunea principală anumite măsuri destinate să combată virusul febrei aftoase și să împiedice răspândirea acestuia, printre care se numără vaccinarea, apoi sacrificarea tuturor animalelor biungulate din exploatațile lor. În consecință, aceste animale au fost vaccinate și apoi sacrificate.
- 12 După ce au adresat directorului RVV plângeri prelabile împotriva acelor decizii, acesta respingându-le ca nefondate, reclamantii din acțiunea principală au sesizat instanța de trimitere cu o acțiune împotriva deciziilor defavorabile luate de respectivul director.
- 13 Pentru a contesta legalitatea declarației de suspectare a prezenței febrei aftoase și, prin urmare, a deciziilor directorului RVV, reclamantii din acțiunea principală au

formulat motive întemeiate în special pe faptul că administrația nu ar fi ținut cont de definiția animalului suspect de a fi infectat, de semnele clinice ale prezenței febrei aftoase și de procedurile aplicabile cu ocazia prelevării de eşantioane de sânge.

- 14 Instanța de trimitere a respins toate aceste motive. Totuși, aceasta a arătat că, în cauze paralele pendinte în fața sa, care au stat la baza hotărârii Curții din 15 iunie 2006, Dokter și alții (C-28/05, Rec., p. I-5431), legalitatea unor decizii comparabile fusese contestată prin alte motive care nu au fost invocate de reclamantii din acțiunea principală.
- 15 Prin aceste motive se susținuse că directorul RVV nu putea lua măsurile de combatere a febrei aftoase pe baza rezultatului examenelor efectuate de ID-Lelystad, întrucât acesta din urmă nu fusese abilitat prin Directiva 85/511 să le efectueze. În plus, acest director nu ar fi putut întemeia măsurile de combatere a febrei aftoase numai pe conținutul faxului trimis de ID-Lelystad care anunța rezultatele examenelor de laborator. Acesta ar fi trebuit să solicite dosarul întocmit de laborator, să îl studieze și să verifice dacă aceste examene au fost corect efectuate.
- 16 College van Beroep voor het bedrijfsleven constată că astfel de motive ar putea influența și soluționarea prezentelor acțiuni principale. Totuși, din moment ce aceste motive nu au fost invocate în fața sa, regulile de procedură naționale ar împiedica luarea lor în considerare. Ar reieși de la articolul 8:69 din Legea privind procedurile jurisdicționale administrative că judecătorul nu se pronunță decât asupra acelor puncte din litigiu cu care a fost sesizat. Dacă este adevărat că, în conformitate cu alineatul 2 al acestui articol, instanța completează din oficiu motivele de drept, ar trebui totuși să se deducă din această dispoziție că judecătorul efectuează încadrarea juridică a motivelor formulate de reclamant împotriva actului administrativ contestat. Ar trebui făcută o distincție între această obligație de a completa din oficiu acele motive și aprecierea pe care judecătorul trebuie să o facă

din proprie inițiativă. Aceasta din urmă nu s-ar impune decât în cazul aplicării regulilor de ordine publică, și anume a celor referitoare la competențele organelor administrative și la cele ale judecătorului însuși, precum și a dispozițiilor în materie de admisibilitate.

- 17 Totuși, instanța de trimitere se întreabă dacă este obligată, din perspectiva dreptului comunitar, să țină cont de argumentele întemeiate pe acest drept care nu au fost invocate de reclamantii din acțiunea principală. S-ar pune întrebarea dacă o dispoziție procedurală națională, care implică faptul că judecătorul nu poate aprecia motive care sunt în afara cadrului litigiului, nu face, în practică, imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară.
- 18 În aceste condiții, *Collegie van Beroep voor het bedrijfsleven* a decis, în cele patru acțiuni principale, să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dreptul comunitar impune să se facă un control din oficiu – cu alte cuvinte, un control făcut în funcție de criterii care nu sunt incluse în cadrul inițial al litigiului – în funcție de criteriile întemeiate pe Directiva 85/511[...]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Obligația care revine statelor membre, în temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 11 alineatul (1) prima liniuță și ale articolului 13 alineatul (1) a doua liniuță din Directiva 85/511 [...], de a se asigura că examenele de laborator prin care se urmărește să se confirme prezența febrei aftoase sunt efectuate de un laborator menționat în anexa B la această directivă are efect direct?

3) a) Articolul 11 alineatul (1) din Directiva 85/511 [...] trebuie interpretat în sensul că stabilirea prezenței febrei aftoase de către un laborator care nu este menționat în anexa B la această directivă produce consecințe juridice?

b) În cazul în care răspunsul la a treia întrebare litera a) este afirmativ:

Articolul 11 alineatul (1) din Directiva 85/511 [...] are ca obiect salvagardarea intereselor unor justițiabili precum [reclamanții din acțiunea principală]? Dacă nu, astfel de justițiabili se pot prevala de eventuala încălcare de către autoritățile statelor membre a obligațiilor care le revin acestora din urmă în temeiul respectivei dispoziții?

c) Dacă din răspunsul la a treia întrebare litera b) rezultă că justițiabilii se pot prevala de articolul 11 alineatul (1) din Directiva 85/511 [...]:

Ce consecințe juridice are faptul că prezența febrei aftoase a fost constatată de un laborator care nu este menționat în anexa B la această directivă?

4) Având în vedere dispozițiile articolelor 11 și 13 din Directiva 85/511, anexa B la această directivă trebuie interpretată în sensul că mențiunea „Centraal Diergeneeskundig Instituut, Lelystad” poate sau trebuie să includă și [ID-Lelystad]?

5) În cazul în care din răspunsurile la întrebările precedente rezultă că prezența febrei aftoase poate fi constatată de un laborator care nu este menționat în anexa B la Directiva 85/511 sau că această anexă trebuie interpretată în sensul că mențiunea „Centraal Diergeneeskundig Instituut, Lelystad” poate sau trebuie să includă și [ID-Lelystad]:

Directiva 85/511 [...] trebuie interpretată în sensul că aceasta prevede că organul administrativ național competent să decidă este ținut de rezultatele examenelor efectuate de un laborator înscris în anexa B la această directivă ori, în cazul în care rezultă din răspunsul la a treia întrebare litera a) că acest organ administrativ poate de asemenea să își întemeieze măsurile de eradicare a febrei aftoase pe rezultatele obținute de un laborator care nu este înscris în anexa B a directivei, de rezultatele acestui din urmă laborator sau stabilirea autorității ține de autonomia procedurală a statului membru, astfel încât instanța sesizată cu acțiunea principală trebuie să verifice dacă regulile în această materie se aplică independent de faptul că examenele de laborator sunt efectuate în temeiul unei obligații de drept comunitar sau național și dacă aplicarea cadrului judiciar național nu face aplicarea regulilor comunitare excesiv de dificilă sau practic imposibilă?

6) În cazul în care rezultă din răspunsul la a cincea întrebare că Directiva 85/511 [...] reglementează măsura în care autoritățile naționale sunt ținute de rezultatele de laborator:

Autoritățile naționale sunt ținute în mod necondiționat de rezultatele care provin de la un examen de laborator care urmărește să stabilească prezența febrei aftoase? Dacă nu, care este marja de apreciere lăsată acestor autorități prin Directiva 85/511?”

- 19 Prin ordonanța președintelui Curții din 7 iulie 2005, cauzele C-222/05-C-225/05 au fost conexe în scopul desfășurării procedurii scrise și orale și al pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 20 Prin această întrebare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul comunitar impune instanței naționale, într-o procedură precum cea din acțiunea principală, să efectueze un control din oficiu al legalității unui act administrativ din perspectiva motivelor întemeiate pe încălcarea articolelor 11 și 13 din Directiva 85/511.

Cu privire la admisibilitate

- 21 Domnul van der Weerd, Maatschap Van der Bijl, domnul Schoonhoven, Maatschap H. en J. van 't Oever, Maatschap F. van 't Oever en W. Fien, domnul van 't Oever, Maatschap A. en J. Fien, Maatschap K. Koers en J. Stellingwerf, doamna Koers, Maatschap K. en G. Polinder și domnul van Wijhe (denumiți în continuare „domnul van der Weerd și alții”) contestă prezentarea care a fost făcută cu privire la desfășurarea procedurii în fața instanței de trimitere. Aceștia susțin că au invocat Directiva 85/511 în fața acesteia și că, prin urmare, Curtea nu poate examina prima întrebare.
- 22 Conform unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului comunitar adresate de instanța națională în contextul normativ și de fapt

pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărei exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență (a se vedea hotărârea din 15 mai 2003, Salzmann, C-300/01, Rec., p. I-4899, punctele 29 și 31). Curtea nu poate respinge o cerere formulată de o instanță națională decât dacă este evident că interpretarea dreptului comunitar solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea în special hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 39, și hotărârea din 5 decembrie 2006, Cipolla și alții, C-94/04 și C-202/04, Rec., p. I-11421, punctul 25).

23 Acea prezumție de pertinență nu poate fi infirmată de simpla circumstanță că una dintre părțile din acțiunea principală contestă anumite fapte a căror exactitate Curtea nu are competența să o verifice și de care depinde definirea obiectului aceluși litigiu (hotărârea Cipolla și alții, citată anterior, punctul 26).

24 În speță, domnul van der Weerd și alții susțin că instanța de trimitere a estimat în mod greșit că mijloacele întemeiate pe încălcarea dispozițiilor pertinente din Directiva 85/511 nu au fost invocate în fața acesteia. Or, este vorba exact de un fapt a căru exactitate Curtea nu are competența să o verifice.

25 În consecință, argumentarea avansată de domnul van der Weerd și alții nu poate fi reținută.

26 Același lucru este valabil și pentru argumentele prezentate în ședință de către Comisie, care a exprimat dubii cu privire la necesitatea, pentru instanța de trimitere, de a adresa prima întrebare, ținând cont de concluziile la care a ajuns Curtea în hotărârea Dokter și alții, citată anterior. Într-adevăr, această hotărâre nu face în mod

vădit ca răspunsul Curții în cauzele de față să fie lipsit de relevanță din perspectiva deciziei pe care trebuie să o pronunțe instanța de trimitere.

27 Prin urmare, Curtea trebuie să răspundă la prima întrebare.

Cu privire la fond

28 Reiese din jurisprudență că, în lipsa unei reglementări comunitare în materie, îi revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru atribuția de a desemna instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul comunitar, cu condiția, pe de o parte, ca aceste modalități să nu fie mai puțin favorabile decât cele care privesc acțiuni similare din dreptul intern (principiul echivalenței) și, pe de altă parte, să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității) (hotărârea din 14 decembrie 1995, Van Schijndel și van Veen, C-430/93 și C-431/93, Rec., p. I-4705, punctul 17, și hotărârea din 9 decembrie 2003, Comisia/Italia, C-129/00, Rec., p. I-14637, punctul 25).

29 În ceea ce privește principiul echivalenței, reiese din decizia de trimitere că este de competența College van Beroep voor het bedrijfsleven să invoce din oficiu motivele întemeiate pe încălcarea regulilor de ordine publică, înțelese în dreptul olandez ca fiind cele referitoare la competențele organelor administrative și la cele ale judecătorului însuși, precum și dispozițiile în materie de admisibilitate. Acele reguli stau chiar la baza procedurilor naționale, întrucât definesc condițiile în care acestea din urmă pot fi inițiate și autoritățile care sunt competente, în cadrul lor, să determine întinderea drepturilor și a obligațiilor avute de justițiabili.

- 30 Or, dispozițiile din Directiva 85/511 avute în vedere nu ocupă, în cadrul ordinii juridice comunitare, un loc comparabil. Acestea nu determină nici condițiile în care pot fi inițiate procedurile în materie de combatere a febrei aftoase, nici autoritățile competente, în cadrul lor, pentru a stabili întinderea drepturilor și a obligațiilor avute de justițiabili.
- 31 Aceste dispoziții nu pot fi considerate ca fiind echivalente regulilor naționale de ordine publică menționate anterior. În consecință, aplicarea principiului echivalenței nu implică, în prezentele cauze, că instanța de trimitere este obligată să efectueze din oficiu un control al legalității actelor administrative avute în vedere în funcție de criteriile întemeiate pe Directiva 85/511.
- 32 Pe de altă parte, dacă aceste dispoziții țin de politica de sănătate publică, ar fi fost invocate, în acțiunile principale, în special pentru a ține cont de interesele private ale justițiabililor care făcuseră obiectul unor măsuri de combatere a febrei aftoase.
- 33 În ceea ce privește principiul efectivității, reiese din jurisprudența Curții că fiecare caz în care se ridică problema dacă o prevedere procedurală internă face imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite particularilor de ordinea juridică comunitară trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul său, de modul în care se derulează și de particularitățile acesteia în fața diferitelor instanțe naționale. Din această perspectivă, trebuie să se țină cont, eventual, de principiile care stau la baza sistemului jurisdicțional național, precum protecția dreptului la apărare, principiul securității juridice și buna desfășurare a procedurii (a se vedea în acest sens hotărârea din 14 decembrie 1995, Peterbroeck, C-312/93, Rec., p. I-4599, punctul 14, precum și hotărârea Van Schijndel și van Veen, citată anterior, punctul 19).

- 34 În cauzele care au stat la baza hotărârii Van Schijndel și van Veen, citată anterior, Curtea a examinat compatibilitatea cu principiul efectivității a unui principiu din dreptul național conform căruia competența instanței de a invoca din oficiu motive, într-o procedură națională, este limitată de obligația acesteia de a respecta obiectul litigiului și de a-și întemeia decizia pe faptele care i-au fost prezentate.
- 35 Curtea a arătat că această limitare a competenței instanței naționale este justificată de principiul conform căruia inițiativa unui proces aparține părților și că, în consecință, instanța nu poate acționa din oficiu decât în cazuri excepționale, în interes public. Acest principiu protejează dreptul la apărare și asigură buna desfășurare a procedurii, în special protejând-o de întâzieri inerente aprecierii noilor motive (a se vedea în acest sens hotărârea Van Schijndel și van Veen, citată anterior, punctul 21).
- 36 Având în vedere cele de mai sus, Curtea a concluzionat că principiul efectivității nu se opune unei dispoziții naționale care împiedică instanțele naționale să invoce din oficiu un motiv întemeiat pe încălcarea dispozițiilor comunitare, atunci când examinarea acestui motiv le-ar obliga să renunțe la pasivitatea care le revine, depășind cadrul litigiului astfel cum acesta a fost delimitat de părți și întemeindu-se pe alte fapte și circumstanțe decât cele pe care și-a întemeiat cererea partea care are un interes în aplicarea respectivelor dispoziții (a se vedea hotărârea Van Schijndel și van Veen, citată anterior, punctul 22).
- 37 În speță, College van Beroep voor het bedrijfsleven indică faptul că procedura urmată în fața sa nu diferă, în această privință, de cea în cauză în hotărârea Van Schijndel și van Veen, citată anterior. În special, examinarea din oficiu a motivelor neinvocate de reclamantii din acțiunea principală ar depăși cadrul litigiului astfel cum a fost adus în fața sa. Aceste două proceduri nu ar fi diferite decât prin faptul că, în speță, College van Beroep voor het bedrijfsleven nu se pronunță doar în ultimă instanță, precum în cauza care a dus la respectiva hotărâre, ci în primă și ultimă instanță.

- 38 Or, această circumstanță, singură, nu plasează părțile din acțiunea principală într-o situație specială de natură să repună în cauză principiile menționate anterior. Prin urmare, aceasta nu poate conduce la o concluzie diferită de cea la care a ajuns Curtea în hotărârea Van Schijndel și van Veen, citată anterior. Într-adevăr, acea circumstanță nu influențează faptul că, în contextul evocat la punctul precedent, luarea în considerare din oficiu de către instanța de trimitere a unor motive neinvocate de părțile din acțiunea principală poate, precum în cauza care a stat la baza acelei hotărâri, să aducă atingere dreptului la apărare sau bunei desfășurări a procedurii și în special să ducă la întârzieri inerente aprecierii unor motive noi.
- 39 Acest rezultat nu poate fi repus în discuție de jurisprudența care reiese din hotărârea Peterbroeck, citată anterior, din hotărârea din 1 iunie 1999, Eco Swiss (C-126/97, Rec., p. I-3055), din hotărârea din 27 iunie 2000, Océano Grupo Editorial și Salvat Editores (C-240/98-C-244/98, Rec., p. I-4941), din hotărârea din 21 noiembrie 2002, Cofidis (C-473/00, Rec., p. I-10875), și din hotărârea din 26 octombrie 2006, Mostaza Claro (C-168/05, Rec., p. I-10421).
- 40 Jurisprudența citată anterior nu este pertinentă în speță. Într-adevăr, pe de o parte, aceasta este caracterizată prin circumstanțele proprii cauzei care conduc la privarea reclamantului din acțiunea principală de posibilitatea de invoca în mod util incompatibilitatea unei dispoziții naționale cu dreptul comunitar (a se vedea hotărârea Peterbroeck, citată anterior, punctul 16 și următoarele). Pe de altă parte, aceasta este justificată de necesitatea de a asigura consumatorului protecția efectivă vizată prin Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, p. 29) (a se vedea hotărârile citate anterior Océano Grupo Editorial și Salvat Editores, punctul 26, Cofidis, punctul 33, precum și Mostaza Claro, punctul 29). În plus, aceasta nu poate fi invocată în mod util în cadrul examinării unei încălcări a principiului efectivității, întrucât face o apreciere a echivalenței de tratament a motivelor întemeiate pe dreptul național și a celor întemeiate pe dreptul comunitar (a se vedea hotărârea Eco Swiss, citată anterior, punctul 37).
- 41 Rezultă din cele de mai sus că principiul efectivității, în cauze precum cele din acțiunea principală, nu impune instanțelor naționale obligația de a invoca din oficiu

un motiv întemeiat pe o dispoziție comunitară, independent de importanța acesteia pentru ordinea juridică comunitară, din moment ce părțile au o posibilitate reală de a invoca un motiv întemeiat pe dreptul comunitar în fața unei instanțe naționale. Întrucât reclamantii din acțiunea principală au avut o posibilitate reală de a invoca motive întemeiate pe Directiva 85/511, principiul efectivității nu impune instanței de trimitere să examineze din oficiu motivul întemeiat pe articolele 11 și 13 din această directivă.

- 42 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare că dreptul comunitar nu impune instanței naționale, într-o procedură precum cea din acțiunea principală, să invoce din oficiu un motiv întemeiat pe încălcarea dispozițiilor din reglementarea comunitară, dat fiind că nici principiul echivalenței, nici principiul efectivității nu o impun.

Cu privire la celelalte întrebări

- 43 Ținând cont de răspunsul la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări care nu au fost formulate decât în cazul în care instanța de trimitere ar fi fost obligată să ia în considerare din oficiu motivele neinvocate de reclamantii din acțiunea principală.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Dreptul comunitar nu impune instanței naționale, într-o procedură precum cea din acțiunea principală, să invoce din oficiu un motiv întemeiat pe încălcarea dispozițiilor din reglementarea comunitară, dat fiind că nici principiul echivalenței, nici principiul efectivității nu o impun.

Semnături

